

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Рішенням вченої ради
Інституту педагогіки
НАПН України,
від «30» серпня 2021 року
протокол №9

Голова вченої ради

О.М. Топузов

ПОЛОЖЕННЯ
про оцінювання результатів навчання в процесі реалізації
освітньо-наукових програм у процесі підготовки майбутніх докторів
філософії в Інституті педагогіки НАПН України

Київ – 2021

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII, Закону України «Про освіту» №2145- VIII від 05.09.2017 р., Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» від 23.03.2016 р. № 261 та інших документів, що забезпечують нормативне врегулювання якості підготовки майбутніх докторів філософії.

1.2. Процедура проведення контрольних заходів регулюється цим Положенням, Положенням «Про визнання результатів неформальної освіти у процесі реалізації освітньо-наукових програм підготовки майбутніх докторів філософії в Інституті педагогіки НАПН України», Положенням «Про забезпечення якості освіти в Інституті педагогіки НАПН України», іншими документами Інституту, а також навчальними програмами, силабусами навчальних дисциплін. Ці документи є у вільному доступі для всіх учасників освітнього процесу на сайті Інституту, де здобувачі вищої освіти можуть ознайомитися з формами контролю та критеріями оцінювання.

1.3. Положення визначає контрольні заходи, форми контролю та критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти та рекомендації з розподілу балів, що є складовою внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності в Інституті педагогіки НАПН України.

1.4. Перевірка якості підготовки фахівців на будь-якому етапі – це водночас і перевірка якості діяльності науково-педагогічного працівника, якості організації освітнього процесу, основним результатом якого є загальні компетентності, фахові компетентності та предметні результати випускника.

1.5. Це Положення розроблене з метою вдосконалення чинної в Інституті педагогіки НАПН України системи контролю якості знань здобувачів вищої освіти на третьому освітньому рівні та адаптації її до загальноєвропейських вимог, визначених Європейською системою залікових кредитів (далі – ECTS), та до чинного законодавства у сфері освіти України.

1.6. Цілісною метою розроблення Положення є вдосконалення системи контролю освітніх досягнень здобувачів вищої освіти, сприяння формуванню системних знань, організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти на третьому освітньому рівні впродовж усього періоду навчання.

1.7. Положення унормовує систему оцінювання при здійсненні всіх форм контролю якості знань, а також процедуру переведення показників академічної успішності в систему оцінювання за 100-бальною шкалою та за шкалою ECTS.

1.8. Додаткові умови та вимоги порядку оцінювання навчальних досягнень визначають випускові відділи з урахуванням специфіки та особливостей підготовки фахівців за відповідною спеціальністю та спеціалізацією (за наявності), про що зазначено у відповідних методичних рекомендаціях до проведення контрольних заходів із певної дисципліни.

II. ФОРМИ КОНТРОЛЮ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ТА ПРОЦЕДУРА ОЦІНЮВАННЯ

2.1. Зміст дисципліни, види обов'язкових індивідуальних робіт, форми поточного та підсумкового контролю результатів навчання майбутніх докторів філософії з навчальної дисципліни та критерії їх оцінювання визначають навчальна програма дисципліни, силабуси, навчально-методичні матеріали до кожної дисципліни (рекомендації до практичних і семінарських занять та організації самостійної роботи з дисципліни).

2.2. Контрольні заходи здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії можуть проводитися у формі контролю: вступного, поточного (проміжного), підсумкового.

2.3. Вступний контроль – усне чи письмове опитування здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, що дає науково-педагогічному працівнику змогу визначити рівень підготовленості до сприйняття нової для них навчальної дисципліни, наявності базових знань у контексті міжпредметних і міждисциплінарних зв'язків.

2.4. Поточний контроль – оцінювання рівня сформованості компетентностей здобувачів ступеня доктора філософії, що здійснюється в процесі освітнього процесу шляхом проведення усного чи письмового опитування, тестування тощо.

2.5. Поточний контроль під час навчання забезпечує зворотний зв'язок здобувача ступеня доктора філософії з науково-педагогічним працівником. Такий контроль науково-педагогічний працівник здійснює на заняттях, зокрема й для визначення ефективності діяльності в освітньому процесі.

2.6. Поточний контроль передбачає оцінювання рівнів виконання завдань під час практичних і семінарських занять, самостійної роботи, індивідуальних завдань дослідницького спрямування, що передбачено навчальними програмами і силабусами.

2.7. Для обліку результатів поточного та підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналі обліку поточної успішності та відвідування.

2.8. За умови виявлення плагіату чи встановлення факту несамостійного виконання завдань ці види робіт не зараховуються.

2.9. Аспірант повинен дотримуватися запропонованого викладачем графіку виконання завдань.

2.10. Результати виконання кожної форми контролю викладач фіксує в журналі обліку поточної успішності та відвідування, що зберігається у відділі аспірантури та докторантури.

2.11. Підсумковий контроль – діагностика рівня опанування навчального матеріалу в межах навчальної дисципліни з оцінюванням результатів за шкалою ECTS.

2.12. Порядок підсумкового контролю визначається навчальним планом у формі диференційованого заліку або екзамену.

2.13. На екзамен виносяться теоретичні питання з дисципліни, завдання, що

ґрунтуються на засадах дослідницького підходу та потребують умінь синтезувати здобуті знання і застосувати їх під час вирішення практичних завдань, за матеріалом, передбаченим навчальною програмою і силабусом дисципліни.

2.14. Здобувачі складають екзамени в терміни, визначені розкладом. Розклад доводиться до відома викладачів та здобувачів не пізніше, ніж за місяць.

2.15. Перед складанням підсумкового контролю з навчальної дисципліни викладач проводить групову або індивідуальну консультацію.

2.16. Аспірант вважається таким, що складав контрольний захід, якщо він з'явився на нього та отримав завдання.

2.17. Аспірант, який захворів, зобов'язаний повідомити відділ аспірантури та докторантури про свою хворобу та в триденний термін після одужання подати медичну довідку встановленої форми.

2.18. Аспірант, який не з'явився на екзамен без поважної причини, вважається не атестованим.

2.19. Підсумковий контроль з навчальної дисципліни складають в усній формі. Кількісний вимір результатів у балах відображається в навчальній програмі дисципліни та силабусі.

2.20. Для проведення підсумкового контролю викладач готує екзаменаційні білети або питання до заліку, з якими ознайомлює аспірантів під час занять.

2.21. Під час виконання підсумкових завдань аспірантам забороняється користуватися мобільними телефонами, планшетами тощо, обмінюватися інформацією в будь-якій формі або використовувати інші матеріали та засоби, крім дозволених викладачем.

2.22. Аспірант, який не погоджується з виставленою оцінкою, має право звернутися з письмовою апеляцією до завідувача випускового відділу не пізніше наступного робочого дня після проведення екзамену чи заліку. Викладач навчальної дисципліни і завідувач випускового відділу зобов'язані розглянути апеляцію в присутності аспіранта впродовж двох робочих днів та прийняти остаточне рішення. За результатом апеляції оцінка роботи не може бути нижчою, а тільки залишена без зміни або підвищена. Результат розгляду апеляції фіксується в письмовій роботі студента і підтверджується підписами відповідних викладачів.

2.23. Результати підсумкового контролю викладач вносить в журнал обліку проведених лекційних (практичних, семінарських) занять та виконання самостійної роботи аспірантів та друковану відомість, яку передає у відділ аспірантури та докторантури для зберігання.

2.24. Під час останнього семестру навчання здобувач з дозволу директора має право скласти повторно екзамен чи диференційований залік на вищу оцінку перед комісією з метою покращення результатів навчання, але не більше, ніж з двох навчальних дисциплін.

2.25. Оцінювання результатів проходження практики здійснюється відповідно до Положення «Про проходження викладацької практики

здобувачами наукового ступеня доктора філософії» Інституту педагогіки НАПН України. Результати проходження практики та захисту звіту оцінює випусковий відділ з відповідної спеціальності.

2.26. Визнання результатів неформальної освіти, реалізація процедури зарахування академічної різниці, складання академічної заборгованості врегульовуються окремими Положеннями Інституту. Контроль за реалізацією цієї процедури покладено на випускові відділи.

2.27. Порядок повторного проходження контрольних заходів урегульовано «Положенням про порядок ліквідації академічної заборгованості аспірантами». Аспірант, який має одну-дві академічні заборгованості, може ліквідувати їх до початку або впродовж перших двох тижнів наступного навчального семестру, склавши повторно атестацію в установленому порядку. За умови одержання незадовільної оцінки передбачене повторне вивчення дисципліни і проходження атестації в установленому порядку.

2.28. Повторне складання підсумкової семестрової атестації допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: перший раз викладачеві в звичайному порядку, другий – комісії, яка створюється за розпорядженням директора Інституту. Аспірант, який не склав повторно підсумкової семестрової атестації (заліків, екзаменів), відраховується з Інституту за академічну неуспішність або має право на повторне вивчення дисципліни.

2.29. Якщо здобувач вищої освіти не може з'явитися на повторний семестровий екзамен, він зобов'язаний завчасно попередити відділ аспірантури та докторантури про причину відсутності й надати відповідне документальне підтвердження. Результати повторного складання підсумкової семестрової атестації фіксують у відомості ліквідації академічної заборгованості встановленого зразка та в індивідуальному плані роботи аспіранта. Відомості повторного складання підсумкового контролю зберігаються у відділі аспірантури та докторантури.

ІІІ. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ З РОЗПОДІЛУ БАЛІВ

3.1.3 кожної навчальної дисципліни розробляються критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти, що відображено у навчальних програмах, силабусах дисциплін.

3.2. Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача ступеня доктора філософії, під час оцінювання результатів поточного та підсумкового контролів, є:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені навчальною програмою та силабусом дисципліни;
- глибина і характер знань з навчальної дисципліни;
- уміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і

розвитку;

- характер відповідей на поставлені запитання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- уміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання науково-дослідницьких завдань;
- вміння визначати достовірність здобутих результатів;
- самостійність суджень;
- здатність до проєктування здобутих знань, набутих умінь на проблемудисертації.

3.3. Оцінювання результатів освітньої діяльності відбувається орієнтовно за такими критеріями:

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	Аспірант виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати здобуті знання і набуті вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
85-89	B	дуже добре	Аспірант вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
75-84	C	добре	Аспірант вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; загалом вміє самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
70-74	D	задовільно	Аспірант відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60-69	E	достатньо	Аспірант володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Аспірант володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно- продуктивний)	незадові- льно	не зара- ховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Аспірант володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

У процесі визначення рейтингу компетентності здобувача враховуються бали, які він отримує під час семінарських, практичних занять та за самостійну роботу. Бали за поточну освітню діяльність визначаються як сума всіх отриманих під час навчальних занять балів, розділена на кількість отриманих оцінок та помножена на коефіцієнт 12, що становить 60% сумарної оцінки за результатами вивчення дисципліни. Бали за підсумками проведення заліку або іспиту визначаються як сума всіх отриманих під час навчальних занять балів, розділена на кількість отриманих оцінок та помножена на коефіцієнт 8, що становить 40% сумарної оцінки за результатами вивчення дисципліни.

3.4. Оцінювання результатів навчання аспіранта здійснюють відповідно до 100-бальної шкали оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	відмінне виконання
I 85-89	Добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	Задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	Незадовільно	FX	необхідне повторне складання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

IV. ПРОЦЕДУРА ОСКАРЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ ТА ЗАПОБІГАННЯ КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЙ

4.1. Об'єктивність оцінювання з боку викладачів забезпечується ознайомленням здобувачів із формами і видами контролю, критеріями оцінювання результатів навчання з кожної дисципліни, можливістю здобувачів узгоджувати з викладачами зміст і форму індивідуальних завдань згідно з їхніми науковими та освітніми інтересами, наявністю письмових форм академічної звітності, відкритістю інформації про умови, терміни контрольних заходів, наявністю узгоджених правил їх повторного складання, можливістю звернення до Ради молодих учених за підтримкою в захисті своїх прав та до Комісії з питань академічної доброчесності для оскарження результатів атестації.

4.2. Викладач несе відповідальність за своєчасне заповнення журналу академічної групи, який є в доступі для всіх учасників освітнього процесу. На засіданнях випускового відділу, заходах Інституту систематично обговорюються питання про необхідність дотримання науково-педагогічними працівниками академічної доброчесності, уникнення проявів дискримінації, упередженості в оцінюванні.

4.3. Процедура запобігання та врегулювання проявів необ'єктивності оцінювання, недоброчесності забезпечується «Положенням про політику академічної доброчесності в Інституті педагогіки НАПН України».

4.4. Аспірантів ознайомлюють із результатами оцінювання заліку чи екзамену в день їх проведення. На вимогу аспірант може отримати коментар щодо оцінки перевіреної роботи. Якщо він не погоджується з результатами оцінювання, то має право звернутися до завідувача відділу або заступника директора з наукової роботи.

V. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Усі зміни та доповнення або нову редакцію Положення розглядають та приймають на засіданні Вченої ради, затверджують наказом директора Інституту педагогіки НАПН України.

Після затвердження нової редакції Положення попереднє втрачає чинність.